

Türkiye Turizm Stratejisi-2023 Taslak Raporu Genel Değerlendirmesi

Nesrin YARDIMCI SARICAY

Türkiye’ de Turizm Sektörü;

- ❖ Ekonominin emniyet sübabı,
- ❖ Siyasetin en güzel mesajı veren vücut dili konumundadır.

Bu nedenle, Turizm, dünyada da en popüler sektör konumuna gelmiştir ve ülkemiz için de vazgeçilmezdir.

Dünya genelinde turist sayısı 808 milyon kişiye, turizmde istihdam edilen kişi sayısı ise 300 milyon kişiye ulaşmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan “Türkiye Turizmi Stratejisi 2023 Taslak Raporu” ile ilgili değerlendirmelere geçmeden önce; stratejik planların amacını tek bir cümle ile; “tesadüfiliğin ortadan kaldırılması” olarak özetleyebiliriz.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Taslak Raporu projeksiyonlara dayalı bir turizm politikasının geliştirilmesini amaçlamaktadır ve bu konuda hazırlanan en son plandır.

Turizmin ilk turizm planlamaları bilindiği gibi 1970’li yıllarda yabancı uzmanlara yaptırılmıştır.

Bu kapsamda; Kemer Bölgesinin turizm gelişimi planlanmış ve Proje “Güney Antalya Projesi” adını almıştır.

1975 yılında ise; Turizm Bakanlığı bünyesinde “Fiziksel Planlama Grubu” oluşturulmuş ve ülke çapında ciddi ve kapsamlı bir şekilde Türkiye Turizmi planlanmaya başlanmıştır.

Ancak; ne yazık ki, bu planların ortak noktası bölgesel ölçekte kalmaları ve uygulama şansı bulamamaları olmuştur.

Ayrıca bu planların bir çoğu; turizm envanterinin çıkarıldığı ve öneri niteliğindeki olası gelişmelerin bir araya toplandığı raporlar olmaktan öteye gidememiştir.

2023 Yılı Stratejik Plan Taslağında belirtilen hedeflerin bir kısmı için acil eylem planı yapılması gerekmektedir.

Aksi takdirde turizmin yeterince çeşitlendirilememesi ve turizmde altyapı sorunlarının ortaya çıkma riski vardır.

Planın başarısı; merkeziyetçi bir planlama modeli yerine yerel yönetim ve etkin sivil toplum kuruluşları ile işbirliği halinde çalışılmasına bağlıdır.

Bu noktada “kritik yöreler” ilan edilmeli ve daha önce de belirtildiği gibi bunlar için acil eylem planı yapılarak bu yörelere öncelik verilmelidir.

Sosyal açıdan incelendiğinde; planların hayata geçmesinin; dinamizm ve vizyon gerektirdiği de dikkatten kaçırılmamalıdır. Bu nedenle projelerin hayata geçmesi için özel sektör ile devletin işbirliği yapması gerekmektedir.

Ayrıca; planının başarısı kesintiye uğramadan sürdürülmesine de bağlıdır.

Bu noktada Turizm Bakanlığı'nın turizme ilişkin projelerde özellikle yerel yönetimlerde katılımcı planlama ve uygulama sürecini oluşturması ve yaşatması gerekmektedir.

Planda belirlenen üst ve alt yapı yatırımlarının hangi yörede ve hangi zaman diliminde yapılacağına ilişkin kriterlerin net olmadığı görülmektedir.

Ayrıca; turizm eğitimi projeleri haricindeki hiçbir projede zamanlamanın ve finansmanın ne şekilde yapılacağı açık ve tanımlanmış değildir.

Stratejik Planda bir yenilik olarak; Turizm Gelişim Bölgeleri ve Turizm Gelişim Koridorlarının oluşturulduğu görülmektedir.

Ancak; Turizm Gelişim Bölgeleri ve Turizm Gelişim Koridorlarında da bundan sonraki aşamada nerede, hangi tür ve hangi kapasitede tesisin, ne zaman yapılacağına ilişkin hususlar belli değildir.

Diğer bir deyişle öneri vardır ancak müteşebbisin yol haritası yoktur.

Bu hususun netleştirilmesi için yöresel tabanda çalışmalar yapılmalı, Bakanlığın arazi tahsis planlama ve uygulaması buna göre düzenlenmelidir.

Planda konulan hedeflere hangi yörede, ne sürede ve ne tür teşvikler getirileceği de açık değildir.

Ayrıca; Planın uzun ömürlü olması için Yüksek Planlama Kurulu'nda onaylanması da gerekmektedir, aksi takdirde uygulanma şansı sıkıntıya girecektir.

Plan, genellikle orta ve uzun vadeli mesajlar ve projeksiyonlar içermektedir.

Ancak Planın; kısa vadeli kriz yönetimine ilişkin mesajlar vermesi gerekmektedir.

Bunun yanı sıra; Planda görev tanımları netleştirilmemiştir. Bu durum ileride yetki karmaşasına yol açabilecek niteliktedir.

Bu nedenle hangi yatırımın ne zaman ve hangi kurumlarca yapılacağı açıklanmalı, kurumların görevleri tanımlanmalıdır.

Stratejik Planda; turizmde temel amaç gelişmenin sürdürülebilir olması, kaynakların doğru kullanımı ile bugünkü ve gelecekteki toplumların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ana hedef olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca; AB ile bütünleşme aşamasındaki Türkiye'nin, turizm sektöründe tam bir uyum için ekonomi, mevzuat ve örgütlenme açısından ciddi adımlar atmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Uyum sürecinde;

- ❖ Rekabet gücü yüksek, gelişen ve değişen tercihleri göz önünde bulunduran turistik ürünler yaratılması,
- ❖ Turizm ürünlerinin geliştirilmesi için AB'den sağlanacak fonların ve mali yardımların tutarlı kullanımı,
- ❖ Hedefe yönelik, koordine edilmiş tanıtım ve pazarlama politikaları geliştirilmesi,
- ❖ Turizmin, ulaşım, çevre, yerel yönetimler, vb. diğer alanlardaki politikalarla eşgüdümünün sağlanması,
- ❖ Politikaların yürütülebilmesi için uyumlu, yasal yapılanmaların tamamlanması,
- ❖ Turizme AB normlarında etkin bir teşvik sisteminin getirilmesi gerektiği

hususları vurgulanmıştır.

Planda; "her şeyi devletten bekleme" döneminin turizm sektöründe yok olmaya başlaması gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca Planda; turizm yatırımlarının teşvik edilmesi amacıyla tek elden planlama, projelendirme, işletim modellerini üretme şeklinde tanımlanabilecek yeni bir planlama anlayışının getirileceği, parsel ölçeğinden alan ve bölge ölçeğine yönelik planlama çalışmalarının başlatılacağı belirtilmiştir.

Turizm Bakanlığı tarafından; bu alanlarda kamu arazisi tahsisleri yapılması aşamasından örgütlenmeye, finansman, altyapı vb. çözümleriyle yeni turizm yerleşmeleri (Turizm Kentleri) oluşturulmasına kadar tüm entegre projelerin teşvik edileceği vurgulanmıştır.

Planda, Turizm sektörünün yasal ve idari sorunları da ele alınmış ve çözümler önerilmiştir.

Buna göre; yasal ve idari sorunları iki başlıkta toplamak mümkündür.

Bunlardan ilki, sektörün kendisiyle ilgili yapılması gereken yasal ve idari düzenlemeler ikincisi de diğer yasaların uygulanmasından kaynaklanan sorunlardır.

Planda; Turizm sektörünün hızlı ve esnek kararlar alınmasını gerektiren sektörlerden birisi olduğu ifade edilerek; sektörde politikaların belirlenmesi, belgeleme ve denetimde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğine dayalı yeni bir yaklaşım getirileceği ifade edilmiştir.

Buna göre;

- ❖ Türkiye Otelciler Birliği Yasası,
- ❖ Türkiye Rehberler Birliği Yasası,
- ❖ Deniz Turizmi Birliği Yasası,
- ❖ Pansiyon İşletmeleri ve Türkiye Pansiyon İşletmecileri Birliği Yasasının

çıkartılması gerektiği vurgulanmıştır.

Böylece sektörün kendi kendini kontrol ederken kamu sektörünün asli görevi olan düzenleme görevini daha rahat yürüteceği belirtilmiştir.

1972 yılında çıkarılan Seyahat Acenteleri Birliği Yasasının da yeniden düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Planda; Turizm Merkezleri, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri dışında bir turizm yatırımcısının turizmi geliştirme faaliyeti halihazırda 20'den fazla kurum ve 20'den fazla yasa ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olduğu ve bu durumun turizm yatırımlarının gecikmesine ve gerçekleşmemesine neden olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca; turizmin gelişebileceği potansiyele sahip alanların bir çoğunda koruma kararları bulunduğu dikkat çekilmiştir.

Koruma kararları bulunmayan alanların geliştirilme kararını takiben bu alanlarda diğer kurumlarca koruma kararlarının alındığı, bu durumun ülkemiz doğal kaynaklarının koruma-kullanma dengesi gözetilerek kullanılmasını engellediği ve yatırımları baltaladığı belirtilmiştir.

Ayrıca; Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulamasının da turizm yatırımlarının önünde ciddi bir engel olduğu ifade edilmiştir.

Planda turizm beldelerinin alt yapı sorunları da kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Buna göre; Turizmi Teşvik Kanunu'nun turizm alan ve merkezlerindeki altyapı ihtiyaçlarının belirlenmesi, etüt ve projelerin yaptırılması, altyapı uygulamalarının gerçekleştirilmesi ve çevre sorunlarının çözümlenmesi gibi konularda çalışmaların yapılması, Kültür ve Turizm Bakanlığının görevi olarak tanımlandığı ifade edilmiştir.

Özellikle turizmin canlandığı yaz aylarında kıyılarda yer alan turistik yerleşimlerin büyük ölçüde altyapı sıkıntısı çektiklerinin belirtildiği Planda; altyapıya ilişkin sorunları

çözmek için geçmiş yıllarda Kültür ve Turizm Bakanlığınca birlik kurulmasının yanı sıra birçok proje yürütüldüğü, alt yapı sorunlarının çözümünün ulusal düzeyde geliştirilen politikalara uygun olarak yerel düzeyde kurulacak altyapı ve hizmet birlikleri kanalı ile çözümlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ülkemizde altyapı sorunlarının çözümünde uygulamayı yönlendiren 30'u aşkın kanun ve sorumlu 20'yi aşkın kurumun bulunduğu ifade edilmiş, bu durumun bu alanda etkin hizmetin geliştirilmesinin önündeki en büyük engel olduğu ifade edilmiştir.

Planda; ülkemizde şu anda en önemli teşvik unsurunun turizm merkezlerinin ilanı ve özellikle bu alanlarda turizm yatırımcılarına yapılan uzun süreli arsa tahsisleri olduğu ifade edilmiştir.

Ancak; yapılan tahsisler incelendiğinde, ilginin yine belli başlı turizm merkezlerinde ve kıyılarda yoğunlaştığının görüldüğü belirtilmiştir.

Planda ayrıca; özellikle kıyı alanlarında ikinci konutlar yerine daha fazla kullanıcıya hizmet verecek konaklama tesislerinin planlanması ve uygulamaya konması hususunun destekleneceği belirtilmiştir.

Söz konusu Planda; sağlık ve termal turizme de geniş yer verilmiş ve bu turizm türünün üç ana kategoride değerlendirileceği belirtilmiştir.

Buna göre; söz konusu kategoriler;

- ❖ Sağlık turizmi,
- ❖ Güzellik ve zindelik turizmi,
- ❖ Termal turizmdir.

Planda; Avrupa' daki sosyal güvenlik ve özel sigorta kurumlarının kaliteli tıbbi hizmet sunan ve yakında yer alan ülkelerle paket anlaşmalar yaparak sağlık hizmetlerini düşük maliyetli almaya çaba gösterdikleri ifade edilerek; bu konuya İzmir-Balçova Termal Tesisleri örnek olarak gösterilmiştir.

Planda; termal turizm sektöründeki sorunlar özetle aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

- ❖ Yerel yönetimlerce başlatılan bir kısım termal projelerde çevre ilişkilerinin imar planlarıyla denetim altına alınmamakta, bunun sonucu olarak, jeotermal kaynak çevresinde kısa bir sürede çarpık yapılaşmalar ortaya çıkmaktadır.
- ❖ Yukarıda ifade edilen süreç sonucunda doğal bir değer olan jeotermal kaynaklarının etrafında kıyılarda olduğu gibi ikinci konut talepleri artmakta ve jeotermal kooperatifler ortaya çıkmaktadır.
- ❖ Yerel ölçekte, ticaret ve pansiyon türü yapıların plansız ve denetimsiz olarak kaynak koruma alanları üzerinde gerçekleştirilmektedir.

- ❖ Jeotermal alanlarda termal turizm dahil diğer entegre kullanımları ihmal etmeyen ve ilgili bütün kurumları Jeotermal suya sahip arazilerin genelde kamu (Belediye, Özel İdare) mülkiyetindedir.
- ❖ İlk yatırım maliyeti yüksektir.
- ❖ Arazi mülkiyeti ve suyun tahsisi, kullanımı ve işletilmesi gibi sorunlara dayalı olarak yatırımcıların başlangıçta çekinceleri olmaktadır.
- ❖ Kamu ve özel sektörde jeotermal alanında deneyimli personel olmayıp, Termal turizm alanında yeterli kredi ve teşvikler bulunmamaktadır.

Planda termal turizm tesislerin yapımı konusundaki mevzuatın basitleştirilmesi ve teşviklerin artırılması gerektiği hususu vurgulanmıştır.

Planda turizm çeşitlendirmesi çalışmaları kapsamında vurgulanan bir diğer turizm çeşidi ise Kayak Turizmi olmuştur.

Ancak; Türkiye'nin kış turizminde henüz yolun başında olduğu belirtilerek, Bakanlar Kurulu kararı ile Turizm Teşvik Kanunu'na dayanarak ilan edilen 19 adet kış sporları Turizm Merkezi ve kayak sporunu destekleyici türde 5 adet kış turizm merkezi olduğu ifade edilmiş ve kayak merkezlerinin de önemli bir potansiyel olduğu vurgulanmıştır.

Ancak Bozdağ Kayak Merkezine; ilan edilen 19 adet kış sporu merkezleri ile 5 adet destekleyici kayak merkezi içerisinde de yer verilmediği görülmektedir.

Planın tüm bölümlerinde; Turizmin geliştirilmesinde temel yaklaşımın "sürdürülebilir turizm" kavramı olduğu vurgulanmıştır.

Bu kapsamda; Eko Turizme değinilmiş ve bu turizm türü içerisinde ağırlıklı yer alan yayla turizmi kapsamlı bir şekilde ele alınmakla birlikte Ödemiş Gölcük yaylasına değinilmediği görülmüştür.

Stratejik Planda ayrıca; tüketici talepleri değiştiği için golf turizminin öneminin arttığı ifade edilmiş, golf turizminin Selçuk ve Kemalpaşa'da da geliştirileceği belirtilmiştir.

Ayrıca; İzmir'de Çeşme-Alaçatı-Paşalimanı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile 12 yeni golf sahasının geliştirilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir.

Bu noktada; İzmir'in, sahip olduğu uluslararası havaalanı ile golf turistinin aradığı "sahaya kolay ulaşım" konusunda en elverişli şehirlerden birisi olduğu belirtilmiştir.

Yat Turizmi kapsamında ise; Yüksek Planlama Kurul Kararı alınarak tahsis yolu ile Muğla'da 3 adet, Balıkesir'de ve İzmir'de 1'er adet, Antalya'da 2 adet olmak üzere 1350 yat kapasiteli 7 adet Yat Limanı gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Planda; kruvaziyer turizmde de geniş yer verilmiştir.

Buna göre; dünyada kruvaziyer turizmi hızla gelişmektedir. Gemi adedi artmakta ve gemilerin kapasiteleri büyümektedir.

Kruvaziyer turizm, tek başına seyahat edenler ve aileler için çok uyumlu bir ortam oluşturmaktadır.

Ancak; yeterli sayıda kruvaziyer limanlarımızın olmaması, organize turların satıldığı ve programlandığı bir ülke olmamamız nedeniyle, tur organizatörlerinin ülkemize kruvaziyer tur planlamaları çok güç olmaktadır.

Bu nedenle söz konusu Planda; İzmir, Antalya ve Mersin'de bulunan ve Kruvaziyer gemi kabul eden limanların restorasyonu ve genişletilmesi gerektiği belirtilmiş ve aşağıdaki alanlarda kruvaziyer liman oluşturulması önerilmiştir.

- ❖ Samandağı,
- ❖ Antalya,
- ❖ Kuşadası,
- ❖ Çeşme,
- ❖ Çanakkale,
- ❖ İstanbul Galata,
- ❖ İstanbul Haydarpaşa,
- ❖ İstanbul Ataköy,
- ❖ Samsun,
- ❖ Trabzon.

Planda ayrıca;

- ❖ Yat Yatırımları ve İşletmeciliği,
- ❖ Yat Limanı Yatırımları ve İşletmeciliği,
- ❖ Kruvaziyer ve Feribot İşletmeciliği,
- ❖ Günlük Gezi Tekneleri İşletmeciliği,
- ❖ Dalış Turizmi ve Su Sporları İşletmeciliği,
- ❖ Yat İmalat ve Çekek Yerleri İşletmeciliği,
- ❖ Yat Malzeme Satış Hizmetleri

deniz turizm etkinlikleri kapsamında değerlendirilmiştir.

Ülkemizde etkin bir deniz turizmi gerçekleştirilebilmesi için ise;

- ❖ Yat ve kruvaziyer turizminin gelişmesine,
- ❖ İhtiyaç duyulan arzın taleple dengelenmesine,
- ❖ Yat ve kruvaziyer gemiler için yeni seyir alanlarının yaratılmasına
- ❖ Mevzuata dayalı darboğazların belirlenmesine ve giderilmesine,

- ❖ Yat ve kurvaziyer turizm sektörüne yönelik sorunların çözümlenmesine

ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

Planda ayrıca; ülkemizde yat ve kurvaziyer turizminin gelişimine yönelik olarak aşağıdaki tedbirlerin ivedilikle alınacağı ifade edilmiştir. Buna göre;

- ❖ Halen dört otorite (Gümrük Muhafaza, Pasaport Polisi, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Liman Başkanlığı) tarafından yürütülen yabancı bayraklı yatlara liman giriş izni işlemlerinin tek otorite tarafından yürütülmesi,
- ❖ Deniz turizminin gelişimi açısından yat kayıt belgeleri, yatak başı ücretler, v.b. gibi Yat Turizmi Yönetmeliği'nce sektörden tahsil edilen gelirlerin sektörün altyapısını geliştirmek ve fuarlarda kullanılmak üzere sektöre aktarılması,
- ❖ Yat Turizmi Yönetmeliği'nin Deniz Turizmi Yönetmeliği olarak adlandırılarak, sektörün tüm bileşenlerini (kurvaziyer gemiler, su sporları, günübirlik yatlar ve dalış turizmi, v.b.) kapsayacak ve günün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi,
- ❖ Yat kulüplerinin gelişmesi teşvik edilerek devre mülk yat sisteminin (çok sahipli yatlar) kurulabilmesine olanak sağlanması,
- ❖ Denizde hareket kabiliyetleri ağırlıklı olarak yelkene bağlı ve spor amaçlı yatların vergiden muaf tutulması, motorlu yatlardan ise sigorta poliçelerindeki değer üzerinden vergi alınması,

Planda Türkiye için hedef Pazar olan ülkeler de turizm açısından değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda; Yunanistan ile ilgili olarak Yunanistan pazarının daha etkin bir biçimde değerlendirilmesi ve izlenebilmesi için reklam faaliyetlerinin yıldan yıla artırılarak sürdürüleceği ve Atina veya Selanik'te, Balkan pazarından sorumlu olacak Turizm Müşavirlik ya da Ataşeliğinin oluşturulacağı belirtilmiştir.

Planda turizmin önemli bir saç ayağını oluşturan rehberlik faaliyetlerine de değinilmiştir.

Bu kapsamda; rehberlik eğitiminin lisans düzeyinde verilmesi sağlanarak ön lisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi veren bölümlerin kapatılması önerilmiştir.

Planda turizmi geliştirilmesi düşünülen akslarda çeşitli isimlerde koridorlar oluşturulmuştur.

Zeytin Koridoru bunlardan bir tanesidir.

Güney Marmara Zeytin Koridoru olarak adlandırılan Koridor, Marmara Denizi'nin güneyinde kalan Bursa ili Gemlik ve Mudanya ilçeleri, Balıkesir ili Gönen, Bandırma ve Erdek İlçeleri, Çanakkale İli Ezine ilçesine kadar uzanan kıyı bölgesi ve çevresi, Erdek Kapıdağ Yarımadası ve kuzeyinde yer alan Avşa, Paşalimanı, Ekinli Adaları ile Marmara İlçesine bağlı Marmara adasının içinde bulunduğu bölgeyi kapsamaktadır.

Planda oluşturulan bir diğer koridor ise; İnanç Turizmi Koridorudur.

Bu koridor Tarsus'tan başlayarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin yörelerini kapsamaktadır. Bu Koridorun da Selçuk – Efes Bölgesini de içine almak suretiyle genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Planda bazı yörelerin turizm kenti ilan edileceği ve bu bölgelerin turizm açısından daha çok teşvik edileceği ifade edilmiştir.

Buna göre; Muğla - Dalaman, Çeşme- Alaçatı daha önceden ilan edilen turizm kentleridir.

Planda önerilen turizm kentleri ise;

- ❖ İğneada Kıyıköy,
- ❖ Kilyos,
- ❖ Saros,
- ❖ Kapıdağı Yarımadası- Avşa-Marmara Adaları,
- ❖ Datça,
- ❖ Kaş-Finike,
- ❖ Anamur Kıyı Kesimi ve
- ❖ Samandağ

olarak belirtilmiştir.

Planda ayrıca; şehir turizmi kentleri de oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Buradaki amaç; gerekli turizm arzına sahip metropollerin markalaştırılarak turistler için bir çekim noktası haline getirilmesidir.

Bu bölümde; İzmir örnek gösterilmiş ve Expo-İzmir adaylığının başarıyla sonuçlanması durumunda yalnız İzmir'in değil tüm batı Anadolu'nun altyapı ve üstyapı açısından gelişmesi ve çevresel kalitesinin artmasının beklendiği ifade edilmiş, İzmir' de şehir turizmi projesi başlatılacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda; Şehir Turizmi yapılması planlanan illerde;

- ❖ Uluslararası standartlarda şehir müzeleri kurulması,
- ❖ Tarihi, kültürel ve mimari özelliği olan yapıların ve ören yerlerinin restorasyonu,
- ❖ Anıt, kale, su kemeri, sur, han, kervansaray v.b. tarihi yapıların ışıklandırma ve çevre düzenlemelerinin yapılması,

- ❖ Tarihi çekim noktalarının çevresinde turistik yeme-içme tesisleri yapılması,
- ❖ Kongre turizmine yönelik tesis ve aktivitelerin canlandırılmasına yönelik çalışmaların başlatılması,
- ❖ Ülkemizin meşhur el sanatlarından deri, halı, takı gibi ürünlerin sunulacağı Kapalıçarşı benzeri otantik alışveriş merkezlerinin yapılması ve mevcut olanların iyileştirilmesi,
- ❖ Havaalanı otellerinin yapılması,
- ❖ Havaalanı-kent merkezi toplu taşıma sistemlerinin kurulması ve mevcutların iyileştirilmesi,
- ❖ Kıyı şehir iskele ve limanlarında düzenlemeye gidilmesi, kruvaziyer turizm için çalışmaların yapılması,
- ❖ Yerel idare ve ilgili kuruluşlar ile işbirliği yapılarak altyapı ve üstyapı eksikliklerinin tamamlanması,
- ❖ Yön levhaları ve bilgilendirme tabelaları konulması,
- ❖ Şehir turları kapsamında tur güzergahını ve çekim noktalarını gösterir özel şehir haritaları ve broşürlerin basılması,
- ❖ Sahip olunan değerlerin gerek ülke çapında gerekse yurtdışında tanıtım ve pazarlamasının yapılması gerektiği

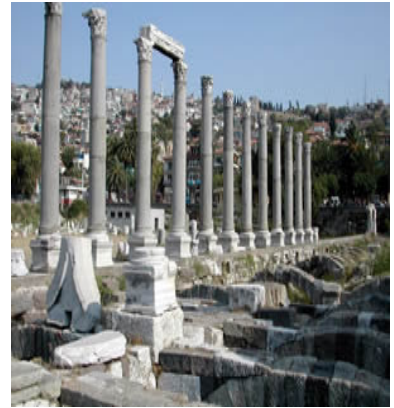
ifade edilmiştir.

Planda Kültür turizmi geliştirilmesi planlanan şehirlere de yer verilmiş ve İstanbul'un 2010 yılında Avrupa Kültür Başkenti ilan edildiği ifade edilmiştir.

Ancak ne yazık ki; kültür turizmi geliştirilmesi planlanan şehirler arasında İzmir bulunmamaktadır.

Bir şehre kültür kenti ünvanı verilmesinin kente sağlayacağı yararlar ise;

- ❖ Şehrin; tarihi, kültürel ve mimari özelliği olan yapıların ve ören yerlerinin restorasyonu,
- ❖ Anıt, kale, su kemeri, sur, han, kervansaray vb. tarihi yapıların ışıklandırma ve çevre düzenlemelerinin yapılması,
- ❖ Tarihi çekim noktalarının çevresinde turistik yeme-içme tesisleri yapılması vb.dir.

Ayrıca; kültür turizmi kapsamında festivaller ve fuarlar düzenlenmesi, yöresel etkinliklerin uluslararası standartlara uygun biçimde geliştirilmesi de söz konusudur.

2023 yılı Stratejik Planda ayrıca; el sanatları, ve hediyelik eşya tasarımı ve yeni turistik ürün çeşitleri konusunda yarışmaların düzenleneceği de ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Türkiye Turizm Stratejisi Planı yukarıda da belirtildiği gibi; turizmin çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilir turizm kavramının geliştirilmesi ana fikri doğrultusunda ülke çapında turizm projeksiyonlarının yer aldığı yaklaşık 270 sayfalık derli toplu bir çalışmadır.

Ancak; Planının başarısı, iktidarlara değişmemesine ve uzun ömürlü olmasına bağlıdır.

Ayrıca; planda öngörülen yatırımların finansmanı ve takvimlendirilmesi konusuna açıklık getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.